

Shemini Atzeres: A Royal Banquet...Will We Answer The Call?

Vayikra 23:33-36

וַיִּדְבֹר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר

דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים
לֵה

בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ

שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרְיֻבוּ אֲשֶׁה לָהּ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אֲשֶׁה
לָהּ עֲצֻרַת הָוָא כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ

Rashi

מקרא קדש. קדשהו בכסות נקיה ובתפלה, ובשאר ימים טובים במאכל ובמשטה
ובכסות נקיה ובתפלה

Rashbam

עצרת - עצירת מניעת מלאכה

Targum Yonasan

שִׁבְעַתִּי יוֹמִיו תִּקְרְבוּ קוֹרְבָנָא לְשִׁמָּא דֵה' [בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה מֵאַרְעֵי קְדִישׁ יְהִי לְכוּן
וְתִקְרְבוּ קוֹרְבָנָא קְדָם ה'] [כְּנִישְׁיוֹ תְּהוּוֹן לְצִלָּאָה קְדָם ה' עַל מִטְרָא כָּל עֵיבִידַת פּוֹלְחָנָא
לֹא תַעֲבֹדוּן

Ibn Ezra

עצרת הוא. יש אומרים שטעמו קהלה, כטעם "עצרת בוגדים"¹ והטעם התחברות כל ישראל לשלש רגלים. ולא דברו נכונה כי הנה כתוב בפסח "וביום השביעי עצרת"² וכתוב "ופניית בבקר והלכת לאהליך"⁴. והקרוב שהוא כמו נעצר לפני ה' שיהיה בטל מכל עסקי העולם. ופירוש "עצרת הוא, כל מלאכת עבודה לא תעשו" וכן כתוב בעצרת מועד הפסח

Sforno

עצרת הוא ענין העצירה הוא לא בלבד לשבות ממלאכת הדיוט, אבל היא עם זה אזהרת עמידה איזה זמן במקומות הקדש, לעבוד במקומות ההם את הא-ל יתברך בתורה או בתפלה או בעבודה... אמר אם כן שזה היום אחר חג הסוכות, אשר בו שלמו כל שמחות הרגלים, הוא קודש להיות יום עצרת, שיעצרו במקומות הקודש ותהיה שמחתו שמחה של תורה ומעשים טובים כאמרו⁵ ישמח ישראל בעושי

Rashi

עצרת הוא. עצרתי אתכם אצלי; כמלך שזמן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמנו לפטר, אמר, בני בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פְּרֻדְתְּכֶם

¹ Jer. 9:1

מי-יתגני במדבר, מלון ארחים, ואעזבה את-עמי, ואלכה מאתם: כי כלם מנאפים, **עצרת בגדים**
*O that I had in the desert a wayfarers' lodging-place, that I might leave my people and go away from them! For they are all adulterers, **an assembly** of traitors.*

² Deut.16:8³ ibid, v.7⁴ Deut.16:7-8

ובשלת, ואכלת, במקום, אשר יבחר ה' אלקיך בו; ופניית בבקר, והלכת לאהליך
 ששת ימים, תאכל מצות; וביום השביעי, עצרת לה' אלקיך לא תעשה, מלאכה

⁵ Ps.149:2

ישמח ישראל בעשיו; בני-ציון, יגילו במלכם
Let Israel rejoice in his Maker; let the children of Zion be joyful in their King

Chizkuni

עצרת היא משל למלך שבאו בניו להקביל פניו, פעם ראשונה אמר להם, מתי תחזרו לי אמרו לו לחמשים יום. פטרם לשלום. שניה אמר להם, מתי תחזרו? אמרו לו לד' חדשים. פטרם לשלום בשלישית אמרו לו "לא נוכל לחזור עד לאחר שבעה חדשים." אמר להם, א"כ בבקשה מכם תתעכבו עמי עוד יום אחד כדי שאשבע בראייתכם מאחר שתאחרו כ"כ. לפיכך אין עצרת לישראל בפסח, לפי שחוזרים בשבועות; ולא בשבועות, לפי שחוזרים בסוכות; אבל בסוכות שאין חוזרים עד הפסח מפני הגשמים, הקב"ה מעצרו יום אחד

Devarim 16:13-15

חַג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ, שִׁבְעַת יָמִים: בְּאֶסְפָּךְ--מִגְרֶנְךָ, וּמִיִּקְבֶּךָ

וְשִׂמְחָתָ, בְּחֻגְךָ: אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִתְךָ, וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ, וְהַלְוִי וְהַגֵּר וְהִיתוֹם וְהָאֱלֻמָּנָה, אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ

שִׁבְעַת יָמִים, תַּחֲגֵל אֶלְקֶיךָ, בְּמָקוֹם, אֲשֶׁר-יִבְחַר ה': כִּי יְבָרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל תְּבוּאֹתֶיךָ וּבְכָל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ, וְהִיִּיתָ, אֶךְ שִׂמַּח

Succah 48a

מתני' ההלל והשמחה שמונה כיצד מלמד שחייב אדם בהלל ובשמחה ובכבוד יום טוב האחרון של חג כשאר כל ימות החג

Rashi

מתני' והשמחה - שלמי שמחה

והלל - לגמור בו את ההלל

(Succah 48a continued)

גמ' מנא הני מילי דת"ר (דברים טז, טו) "והיית אך שמח" לרבות לילי יום טוב האחרון, או אינו אלא יו"ט הראשון כשהוא אומר "אך" חלק

Rashi

גמ' **מנא ה"מ** - דשמיני חייב בשמחה דהא לא כתיב ביה בהדיא אלא בשבעת ימי החג דכתיב (דברים טז:יג) חג הסוכות תעשה לך וגו' וסמך ליה ושמחת בחגך

Yoma 21b

והאמר ר' יצחק בר אבדימי במוצאי יו"ט האחרון של חג הכל צופין לעשן המערכה, נוטה כלפי צפון עניים שמחין ובעלי בתים עצבין, מפני שגשמי שנה מרובין ופירותיהן מרקיבין; נוטה כלפי דרום, עניים עצבין ובעלי בתים שמחין, מפני שגשמי שנה מועטין ופירותיהן משתמרין

נוטה כלפי מזרח הכל שמחין; כלפי מערב הכל עצבין

Rashi

מוצאי יו"ט האחרון של חג - שמאתמול נתחתם גזר דינם על גשמי שנה כדתנן בחג נידונין על המים

נוטה כלפי צפון - שרוח דרומית נושבת ופירותיהן מרקיבין ואינן יכולין לאוצרן ופותחין ומוכרין אותן בזול

הכל שמחים - שרוח מערבית שקולה היא ומביאה גשמים לפי הראוי לא הפירות מרקיבין ותבואת הזרע מצלחת ואין רעב בעולם

הכל עצבים - שהוא רוח המייבשת את הזרעים